

БЮДЖЕТ ДЛЯ ГРОМАДЯН

ЛАНЧИНСЬКА ОТГ

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

ГРОМАДСЬКЕ
ПАРТНЕРСТВО
ЗА ПРОЗОРИ
МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ!

**Global
Communities**
Partners for Good

ВСТУП

Шановні мешканці Ланчинської селищної ОТГ!

Ланчинська селищна рада ОТГ представляє Вашій увазі «Бюджет для громадян». Він створений для того, аби презентувати ключову інформацію про публічні фінанси.

«Бюджет для громадян» є основним інструментом, що використовується місцевим органом влади для забезпечення прозорості бюджетного процесу.

Ми сподіваємось, що впровадження «Бюджету для громадян» дозволить краще розуміти, як формується та витрачається бюджет нашої громади, забезпечить формування більш відкритих і довірливих відносин між нами - Ланчинською селищною радою ОТГ, як органом влади, та Вами – жителями громади. Це, в свою чергу, підвищить активність Вашої участі в бюджетному процесі та, в кінцевому рахунку - сприятиме зростанню ефективності бюджетних витрат та цільовому використанню бюджетних коштів. Особливо в сфері забезпечення основних соціальних стандартів.

БЮДЖЕТ ДЛЯ ГРОМАДЯН

- Зрозуміти бюджет своєї громади

- Побачити своє місце в бюджеті

- Бюджет громади - кошти всіх жителів громади

- Зрозуміти джерела надходження грошей

- Визначити можливості формування бюджету

- Визначити можливості витрачання бюджету

ВАЖЛИВІ ТЕРМІНИ

Місцевий бюджет – це фінансовий план громади. В ньому визначається, звідки громада буде отримувати кошти, а також на що їх витратимо. Бюджет громади формується та управляється на основі Бюджетного кодексу України. Це означає, що існують чіткі правила, звідки і в якому порядку громада отримує кошти в свій бюджет, а також куди вона може їх витратити. Бюджет, а також зміни до нього затверджуються рішенням місцевої ради.

Доходи бюджету – кошти, виражені в грошах, які громада заробила сама, а також отримала від держави. Доходи бюджету формуються з податків та зборів, неподаткових надходжень (наприклад, кошти, отримані за надання адміністративних послуг, кошти, які самостійно заробили бюджетні установи).

Видатки бюджету – кошти, що витрачаються на цілі та заходи, які заплановані в бюджеті. Видатки можуть бути поточні та капітальні.

Трансферти – це кошти, які передаються з бюджетів інших рівнів до бюджету громади. До трансфертів відносяться дотації та субвенції.

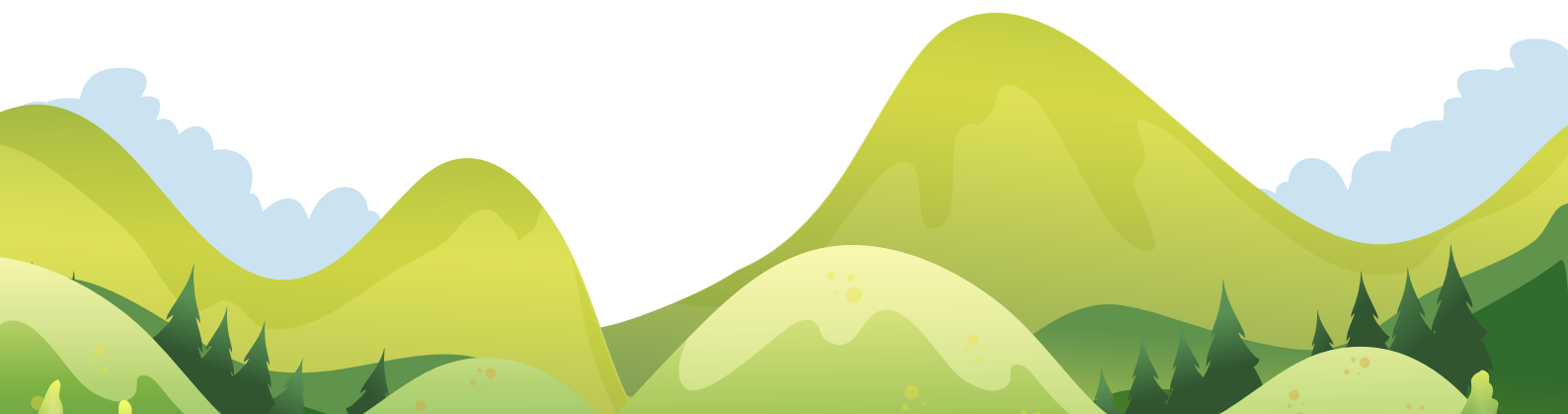
Субвенції – кошти, які з державного бюджету передають місцевим бюджетам на виконання конкретних повноважень, які делеговані державною. Ці кошти можна використовувати лише за певним призначенням. Приклади субвенцій – інфраструктурна, медична, освітня. Субвенції також можуть передаватися з одного місцевого бюджету іншому. Наприклад, передача коштів обласній лікарні на лікування міських жителів - з міського в обласний бюджет.

Дотації – кошти, які виділяються з бюджету вищого рівня для того, щоб досягти рівних доходів населення у всіх населених пунктах.

Загальний фонд – це кошти, передбачені для надання послуг державними установами. Кошти загального фонду витрачаються переважно на виплати заробітної плати та оплату енергоносіїв, для надання громадянам послуг освіти (дитячі садки, школи, позашкільні заклади), культури (будинки культури, клуби, бібліотеки, музеї), медицини (ФАПи, амбулаторії), соціального захисту, фізичної культури і спорту (дитячо-юнацька спортивна школа, заходи та змагання різного характеру).

Спеціальний фонд – це окремий фонд, кошти якого мають цільове спрямування. Основну частину спеціального фонду формують бюджет розвитку та власні надходження бюджетних установ, а також інші ресурси, наприклад гранти від міжнародних організацій.

Бюджет розвитку – кошти, які витрачаються на капітальне будівництво, реалізацію інвестиційних проектів, капітальний ремонт та реконструкцію об'єктів соціально-культурної сфери і житлово-комунального господарства тощо. Тобто на будівництво, модернізацію та ремонт доріг, шкіл, садочків, амбулаторій, клубів.

БЮДЖЕТ ДЛЯ ГРОМАДЯН

Зрозуміти бюджет своєї громади

Побачити своє місце в бюджеті

Зрозуміти джерела надходження грошей

Бюджет громади - кошти всіх жителів громади

Визначити можливості формування бюджету

Визначити можливості витрачання бюджету

БЮДЖЕТНИЙ ЦИКЛ

Бюджет – це ключовий інструмент для управління громадою, а також втілення в життя пріоритетів та цілей розвитку громадою. Дії органу місцевого самоврядування по управлінню бюджетом громади на один рік умовно можуть бути розділені на декілька стадій, і займають більше часу, ніж 1 календарний рік. Період управління бюджетом на один рік – називається бюджетний цикл і включає в себе 4 стадії: планування та складання проекту бюджету, розгляд проекту бюджету та його затвердження, реалізація прийнятого бюджету, і, на сам кінець, звітування про результати виконання бюджету за рік. Один бюджетний цикл займає більше, ніж півтора календарних роки. Завершення одного бюджетного циклу фактично накладається на початок вже наступного бюджетного циклу.

Складання прогнозу бюджету. Прогноз бюджету робиться на 3 роки – плановий (тобто, той, на який плануємо бюджет) і 2 наступні роки. Ці наступні роки називають прогнозними. Прогноз робиться для того, щоб зрозуміти, які податки та скільки їх буде збиратися в наступні 3 роки, а також на які цілі витратимуться гроші від зібраних податків. Прогноз на наступні 3 роки оприлюднюється на сайті ради та приймається на сесії не пізніше 1 вересня.

Складання бюджету. На цій стадії загальнодержавні органи подають розрахунки міжбюджетних трансфертів, розробляються та подаються бюджетні запити. На основі поданих розрахунків міжбюджетних трансфертів та бюджетних запитів вже відбувається розробка проекту рішення про місцевий бюджет. Підготовлений попередній проект бюджету оприлюднюється на сайті ради.

Розгляд та затвердження бюджету. Попередній проект рішення про бюджет обговорюється та затверджується на засіданні постійної комісії місцевої ради, яка відповідає за питання бюджету. Далі проект рішення передається на розгляд виконавчого комітету, який також повинен його затвердити. Після цього проект бюджету розглядається та затверджується вже на сесії місцевої ради. Рішення про затвердження бюджету приймається не пізніше, ніж 25 грудня. Після прийняття, рішення, а також сам бюджет оприлюднюються на сайті ради.

Виконання бюджету. Саме на цьому етапі здійснюються всі витрати та збираються всі податки. Окрім того, протягом виконання бюджету може виникнути необхідність внесення змін в нього. Всі зміни – проходять окрему процедуру від розгляду бюджетною комісією ради і до затвердження на сесії ради. Окрім того, законодавством встановлено обов'язок щоквартального звітування про виконання бюджету, що також передбачає затвердження квартальних звітів окремими рішеннями ради по завершенню кожного кварталу.

Звітування про виконання бюджету. По завершенню року, для якого виконувався бюджет, розпочинається підготовка звіту про виконання бюджету за рік. Звіт також проходить всю процедуру розгляду та затвердження в усіх інстанціях, яка завершується розглядом та затвердженням рішення місцевою радою. Затверджений звіт після затвердження оприлюднюється на сайті ради. Окрім того, бюджетне законодавство встановлює обов'язкову вимогу щодо проведення публічного звітування про виконання бюджету. Публічне представлення звіту про виконання бюджету повинно відбутись не пізніше, ніж 15-те березня наступного року. Місцева рада повинна широко анонсувати захід, на якому буде представлятись звіт про виконання бюджету, серед широкої громадськості.

ЯК МОЖНА ВПЛИВАТИ НА БЮДЖЕТ СВОЄЇ ГРОМАДИ?

**ТРАВЕНЬ -
ЖОВТЕНЬ**

**СКЛАДАННЯ
БЮДЖЕТУ**

В цей час відбувається складання бюджету на наступний рік.

ЯК ДОЛУЧИТИСЬ:

- Подавати пропозиції до бюджету депутатам;
- Подавати пропозиції безпосередньо до місцевої ради; Місцева рада також сама може організувати процес збору пропозицій до бюджету від громадян;
- Брати участь в експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування бюджетом гендерних аспектів.

**ЛИСТОПАД -
25 ГРУДНЯ**

**РОЗГЛЯД ТА
ПРИЙНЯТТЯ**

В цей час попередній проект проходить узгодження та обговорення, під час кожного з яких до бюджету можуть вноситись певні незначні зміни.

ЯК ДОЛУЧИТИСЬ:

- Взяти участь в бюджетних слуханнях та висловлювати свої пропозиції до проекту бюджету. Слухання може ініціювати рада або громадяни самостійно;
- Відвідувати засідання бюджетної комісії, виконавчого комітету та сесії ради;
- Допомогати фінансистам в створенні Бюджету для громадян;
- Сприяти поширенню прийнятого рішення про бюджет, а також Бюджету для громадян – розповсюджувати ці документи електронно, обговорювати їх з колегами чи знайомими.

**ЛИПЕНЬ -
ВЕРЕСЕНЬ**

**СКЛАДАННЯ
ПРОГНОЗУ**

В цей час відбувається складання прогнозу бюджету на наступні 3 роки.

ЯК ДОЛУЧИТИСЬ:

- Подавати пропозиції до прогнозу бюджету в управління та відділи – звичайним листом, надісланим поштою чи електронною;
- Подавати пропозиції безпосередньо до фінвідділу – контакти дивіться в кінці цього документу; Місцева рада також сама може організувати процес збору пропозицій до прогнозу бюджету від громадян через ЦНАП чи під час заходів, у місцях масового збору людей;
- Брати участь в експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування прогнозом довгострокових інфраструктурних проектів.

**СІЧЕНЬ -
ГРУДЕНЬ**

**ВИКОНАННЯ
БЮДЖЕТУ**

В цей час відбуваються закупівлі, фінансується робота бюджетних установ і організацій, збираються податки. За потреби вносяться зміни до бюджету.

ЯК ДОЛУЧИТИСЬ:

- Подати проект на конкурс «Бюджету участі». Брати участь в кампаніях агітації за проекти бюджету участі та голосувати за проекти бюджету участі;
- Ініціювати громадський моніторинг виконання бюджету;
- Відвідувати засідання бюджетної комісії та сесій міської ради, на яких розглядаються бюджетні питання.

**СІЧЕНЬ -
15 БЕРЕЗНЯ**

ЗВІТУВАННЯ

Вже по завершенню календарного року розпочинається етап звітування про виконання бюджету за рік.

ЯК ДОЛУЧИТИСЬ:

- Взяти участь в обговоренні звіту про виконання бюджету під час його публічного представлення;
- Відвідати сесії, на якій звіт про виконання бюджету затверджується;
- Ініціювати громадський аудит виконаного бюджету: як по окремих напрямках (наприклад, щодо гендерної орієнтованості чи освіти), так і всього бюджету в цілому.

НАША ГРОМАДА ЗАРАЗ

 2 ФАП **1** Лікарні

 1 Дитячі садочки

 3682 га Землі с/г призначення

 5 Школи

 7,5 км Дороги, які потребують капітального ремонту

 102 км Дороги, які потребують поточного ремонту

 68 Промисловість

 10 Промислові підприємства

 8 Галузі діяльності

 1 КП ЦПМСД

11520 Загальна кількість населення

 6582 Працездатне населення

 1116 Працевлаштоване населення

СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ ГРОМАДИ

 Місцевий економічний розвиток і розвиток можливостей мешканців

 Активізація та всебічний розвиток мешканців

 Формування привабливого і безпечного середовища

ПІДТРИМАНІ ПРОПОЗИЦІЇ ГРОМАДЯН ДО БЮДЖЕТУ

 Збільшення видатків на утримання КП «Карпати»

 Програма депутатського фонду

 Співфінансування програм та проектів

ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ НА 10 РОКІВ

ЯКОЮ МИ ХОЧЕМО БАЧИТИ НАШУ ГРОМАДУ?

ПРІОРИТЕТ 1: СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Створення сприятливих умов для розвитку підприємництва

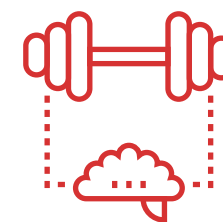

Розвиток туризму

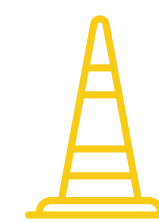
ПРІОРИТЕТ 2: ПОКРАЩЕННЯ ІНФРАСТРУКТУРИ ГРОМАДИ

Ремонт вуличного освітлення

Облагодження спортивних об'єктів

Ремонт доріг

Ремонт будівель комунальної власності

Ремонт закладів освіти/медицини/культури

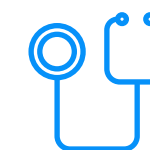
ПРІОРИТЕТ 3: ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ГРОМАДСЬКОЇ СВІДОМОСТІ

Підвищення екологічної свідомості населення

Облаштування площадок для збору сміття та придбання сміттєвих баків

Покращення рівня якості освітніх та медичних послуг

БЮДЖЕТ ГРОМАДИ

ЗВІДКИ І КУДИ ІДУТЬ ГРОШІ В ОТГ

56 607 тис.грн.

Найважливішими джерелами формування бюджету Ланчинської селищної ради ОТГ є надходження від сплати податків за землю, податок з доходів фізичних осіб. Ці кошти сплачують мешканці громади, таким чином формуючи частину бюджету. Окрім того, бюджет громади формують місцеві податки і збори, трансферти з державного та інших місцевих бюджетів - це кошти, що надходять з бюджету держави для забезпечення освітніх та медичних потреб громади, також на створення нових об'єктів чи їх ремонт.

ТРАНСФЕРТИ З
ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

47 705 тис.грн.

Базова дотація

13 715 тис.грн.

Освітня субвенція

22 807 тис.грн.

Інші субвенції

3 906 тис.грн.

Медична субвенція

7 277 тис.грн.

ОСВІТА **36 166** тис.грн.

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я **7 567** тис.грн.

УПРАВЛІННЯ ГРОМАДОЮ **6 560** тис.грн.

ІНШІ ВИДАТКИ **3 398** тис.грн.

КУЛЬТУРА ТА МИСТЕЦТВО **2 055** тис.грн.

ПОЖЕЖНА КОМАНДА **1 190** тис.грн.

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ **590** тис.грн.

ВИТРАТИ ГРОМАДИ

ДОБРОТІВ

ЛАНЧИН

ВИШНІВЦІ

ГЛИНКИ

СЕРЕДНІЙ
МАЙДАН

ВЛАСНІ ДОХОДИ **8 902** тис.грн.

Податок на доходи
фізичних осіб

4 900 тис.грн.

Єдиний
податок

1 565 тис.грн.

Доходи від
операцій з капіталом

837 тис.грн.

Неподаткові
надходження

490 тис.грн.

Земельний
податок

470 тис.грн.

Власні надходження
бюджетних установ

420 тис.грн.

Орендна
плата

370 тис.грн.

ВИДАТКИ НА ОСВІТУ

ЛАНЧИНСЬКИЙ ЛІЦЕЙ ІМ. Ю.ШКРУМЕЛЯКА

**ВИДАТКИ
НА ЗАКЛАД**
11 179
тис.грн.

**КІЛЬКІСТЬ
УЧНІВ**
642

**ВИДАТКИ НА
ОДНОГО УЧНЯ**
17,4
тис.грн.

ЛАНЧИНСЬКА ГІМНАЗІЯ

**ВИДАТКИ
НА ЗАКЛАД**
6 762
тис.грн.

**КІЛЬКІСТЬ
УЧНІВ**
305

**ВИДАТКИ НА
ОДНОГО УЧНЯ**
22,2
тис.грн.

ДОБРОТІВСЬКА ГІМНАЗІЯ

**ВИДАТКИ
НА ЗАКЛАД**
7 229
тис.грн.

**КІЛЬКІСТЬ
УЧНІВ**
235

**ВИДАТКИ НА
ОДНОГО УЧНЯ**
30,8
тис.грн.

СЕРЕДНЬМАЙДАНСЬКИЙ ЛІЦЕЙ

**ВИДАТКИ
НА ЗАКЛАД**
4 098
тис.грн.

**КІЛЬКІСТЬ
УЧНІВ**
75

**ВИДАТКИ НА
ОДНОГО УЧНЯ**
54,6
тис.грн.

КУДИ ІДУТЬ ГРОШІ З БЮДЖЕТУ?

Найбільші видатки з бюджету Ланчинської громади виділяються на утримання бюджетних установ, а саме: заклади освіти, культури, медицини, соціальний захист населення. Значна частина видатків бюджету спрямована на досягнення розвитку інфраструктури та покращення благоустрою об'єднаної територіальної громади.

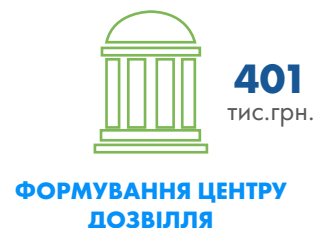
НАЙБІЛЬШІ ВИДАТКИ З БЮДЖЕТУ

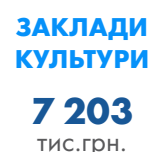
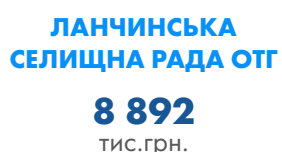
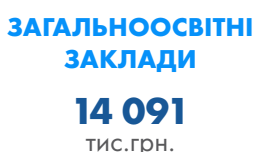
ВИДАТКИ НА РОЗВИТОК ГРОМАДИ

Для економічного розвитку Ланчинської об'єднаної територіальної громади необхідна розвинута інфраструктура. Основним стримуючим фактором залучення інвестицій в громаду є поганий стан інфраструктури, оскільки інвестору потрібно буде вкладати зайві кошти. Виходячи з цього, вибрано основні завдання для покращення інфраструктури громади:

- поточний та капітальний ремонт доріг;
- капітальний ремонт та поточний ремонт будівель комунальної власності;
- реконструкція, капітальний та поточний ремонт приміщень закладів освіти, медицини, культури;
- облагородження стадіонів, спортивних залів, майданчиків;
- реконструкція та ремонт вуличного освітлення.

СЕРЕДНІ ЗАРОБІТНІ ПЛАТИ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

Данилюк Мар'яна Михайлівна – головний спеціаліст відділу економічного розвитку, інвестицій та фінансів -0664523467.

78455, Івано-Франківська обл., Надвірнянський район, селище Ланчин, вулиця Шкільна,3,

Телефон: 03475 3-26-34

Електронна пошта: 04354545@mail.gov.ua

Сайт громади: ,<https://lanchynska-gromada.gov.ua/>